

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 20. februara 2024. godine
Br. Ref.: RK 2345/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI178/23

Podnosilac

Bogoljub Rakic

Ocena ustavnosti
presude AA. br. 804/2021 Apelacionog suda od 4. oktobra 2022. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Bogoljub Rakic iz sela Vretine, opština Niš, Republika Srbija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga pred Sudom zastupaju Mehmet Berisha i Rafet Ferizi.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [AA. br. 804/2021] od 4. oktobra 2022. godine Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) u vezi sa presudom [A. br. 2084/2018] od 15. juna 2021. godine Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud).
3. Podnosilac zahteva je osporenu presudu primio 6. februara 2023. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom se navodi da su podnosiocu zahteva povređena osnovana prava i slobode, zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6 i članom 1 Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 25. avgusta 2023. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 1. septembra 2023. godine, predsednica Suda je, odlukom [GJ.R 175/23], imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi Peci i Enver Peci (članovi).
8. Dana 7. septembra 2023. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva i Apelacioni sud o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je takođe tražio od Osnovnog suda da obavesti Sud u vezi sa datumom kada je podnosilac zahteva primio osporenu odluku.
9. Dana 8. septembra 2023. godine, Osnovni sud je podneo Sudu priznanicu koja pokazuje da je podnosilac zahteva osporeni akt primio 6. februara 2023. godine.
10. Dana 22. januara 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno/većinom iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 1. avgusta 2017. godine, podnosilac je podneo zahtev opštini Podujevo za upis imovine sa brojem parcele P-71712046-00220-1 u selu Livadica, društvena imovina preduzeća Zemljoradnička zadruga „Përparimi“ iz Podujeva (u daljem tekstu: sporna parcela), tražeći prenos i upis svojine na istoj, pozivajući se na presudu [II P. 166/95] od 24. aprila 1996. godine Opštinskog suda u Kuršumliji, filijala u Podujevu, kojom podnosilac zahteva navodi da mu je priznato pravo svojine na spornoj parceli.
12. Dana 12. septembra 2017. godine, opština Podujevo je, rešenjem [08-463/06-0058199/17], odbila zahtev podnosioca, sa obrazloženjem da je „odlučivanje stvari od strane nenadležnog suda, bez prethodnog obaveštavanja Kosovske agencije za

privatizaciju (KAP), koja je prema Zakonu br. 04/L-034 o KAP-u nezavisni javni organ [...] koji ima punu administrativnu nadležnost nad svim društvenim preduzećima i njihovom imovinom“.

13. Dana 7. juna 2018. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Kosovskoj katastarskoj agenciji protiv gore navedene odluke opštine Podujevo, navodeći povredu odredaba upravnog postupka, pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava.
14. Dana 23. jula 2018. godine, Kosovska katastarska agencija je, rešenjem [03/1652/18], odbila žalbu podnosioca zahteva, potvrđujući odluku opštine Podujevo i dodajući da je katastarska parcela koju podnosilac zahteva želi da upiše „*društvena svojina Zemljoradničke zadruge-Podujevo koja ima površinu od 2216 m²*“.
15. Dana 15. avgusta 2018. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu kojom je tražio da se ukine rešenje [03/1652/18] Kosovske katastarske agencija, navodeći da je presudom [II P. 166/95] od 24. aprila 1996. godine Opštinskog suda u Kuršumlji, filijala u Podujevu, podnosilac zahteva stekao pravo svojine na spornoj parceli.
16. Dana 15. juna 2021. godine, Osnovni sud je, presudom [A. br. 2084/2018], odbio tužbeni zahtev podnosioca, kao neosnovan. U obrazloženju svoje presude, Osnovni sud je dodao da „*uzimajući u obzir i presudu br. 166/95 od 24.04.1996. godine donete od strane Opštinskog suda u Kuršumlji, filijala u Podujevu, imajući u vidu i Zakon o vanparničnom postupku koji je bio na snazi prilikom osnivanja upravnog organa, kao i pozivanje na ovu odluku u ime M.R., ne pružajući relevantne dokaze u vezi sa predmetom, ovaj sud je utvrdio da po ovom osnovu nisu ispunjeni uslovi za upis nepokretnosti*“.
17. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu protiv gore navedene presude Osnovnog suda, zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.
18. Dana 4. oktobra 2022. godine, Apelacioni sud je, presudom [AA. br. 804/2021], odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio odluku prvog stepena.
19. Dana 6. aprila 2023. godine, podnosilac zahteva se obratio Državnom tužiocu sa predlogom da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude [AA. br. 804/2021] Apelacionog suda od 4. oktobra 2022. godine, navodeći povredu materijalnog prava.
20. Dana 25. aprila 2023. godine, Državni tužilac je, obaveštenjem [KMLA. br. 5/2023], utvrdio da ne postoji pravni osnov za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti, ističući da su prvostepene i drugostepene odluke pravične i zasnovane na zakonu.

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda Apelacionog suda doneta uz povredu njegovih ustavnih prava i sloboda, konkretno članova 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 6 i članom 1 Protokola 1 EKLJP-a.
22. Podnosilac zahteva navodi pred Sudom da mu je presudom [II P. 166/95] od 24. aprila 1996. godine Opštinskog suda u Kuršumlji, filijala u Podujevu, „*utvrđeno pravo svojine na katastarskoj parceli 220/1, katastarska zona Livadica, oca podnosioca zahteva, i društveno preduzeće Përparimi je bilo dužno da ocu podnosioca zahteva isplati naknadu za korišćenje katastarske parcele*“.
23. Podnosilac zahteva dalje ističe da redovni sudovi u ovom slučaju „*nisu pružili sudsku zaštitu podnosiocu zahteva kao u slučaju neizvršenja pravosnažne presude*“, što po

njemu proizilazi iz presude [II P. 166 /95] od 24. aprila 1996. godine Opštinskog suda u Kuršumlji, filijala Podujevo.

24. Podnosilac zahteva pred Sudom u suštini navodi da je "(i) postojala pravosnažna odluka; (ii) nisu pravilno sprovedene zakonske odredbe Zakona br. 04/L-009 o izmenama i dopunama Zakona br. 2002/5 o osnivanju registra za prava na nepokretnu imovinu, počevši od upravnih organa, a zatim i sudskih organa; (iii) nije bio u mogućnosti da koristi i uživa sva zakonska ovlašćenja koja proističu iz prava svojine".
25. Stoga, podnosilac zahteva traži od Suda da odluči da je: (i) zahtev prihvatljiv; (ii) da utvrdi da su osporenim odlukom povređena prava podnosioca zahteva, zagarantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 6 i članom 1 Protokola 1 EKLJP-a.

Ocena prihvatljivosti zahteva

26. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
27. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

28. Sud takođe dalje razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

"1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".

Član 48 [Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

Član 49 [Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...".

29. Sud se dalje poziva i na pravilo 29 [Računanje vremenskih rokova] i pravilo 34 [Kriterijumi prihvatljivosti] Poslovnika:

Pravilo 29
[Računanje vremenskih rokova]

Vremenski rok koji je određen u Ustavu, Zakonu i Poslovniku, računa se na sledeći način:

[...]

(3) kada je rok izražen u mesecima, isti se završava istekom istog kalendarskog dana u mesecu kao i dan kada se desio događaj ili radnja za koju treba izračunati rok;

(6) izuzetno, ako rok ističe u subotu, nedelju ili na službeni praznik, on se produžava do kraja prvog radnog dana koji sledi.

Pravilo 34
[Kriterijumi prihvatljivosti]

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(c) Ako je zahtev podnet u roku od četiri (4) meseca od dana kada je odluka po poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva”.

30. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud prvo ističe da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [AA. br. 804/2021] od 4. oktobra 2022. godine Apelacionog suda, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom.
31. Da bi utvrdio da li je podnosilac podneo zahtev u propisanom roku od 4 (četiri) meseca, Sud se poziva na datum prijema poslednje odluke od strane podnosioca zahteva i na datum podnošenja zahteva Ustavnom sudu.
32. Međutim, na osnovu člana 49. (Rokovi) Zakona, Sud mora oceniti sledeće: (i) koja je „poslednja odluka“ u smislu člana 113.7 Ustava u vezi sa istekom zakonskog roka od 4 (četiri) meseca iz člana 49. Zakona, odnosno „odluka po poslednjem delotvornom pravnom sredstvu“; i (ii) da li je trenutni zahtev podnet u zakonskom roku od 4 (četiri) meseca propisanog članom 49. Zakona i pravilom 34 (1) (c) Poslovnika.
33. S tim u vezi, Sud podseća da je pravilo o četvoromesečnom roku autonomno i da se mora razumeti i primeniti na osnovu činjenica svakog slučaja posebno kako bi se obezbedilo delotvorno korišćenje prava na podnošenje zahteva pred Sudom. Sud naglašava da svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, propisana članom 49. Zakona i pravilom 34 (1) (c) Poslovnika, služi pravnoj sigurnosti i obezbeđuje da se slučajevi koji pokreću ustavna pitanja razmatraju u razumnom roku i sprečava da se vlasti i druga pogođena lica drže u stanju neizvesnosti tokom dužeg perioda (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a: [Lekić protiv Slovenije](#), zahtev br. 10865/09, 45886/07 i 32431/08, presuda od 11. decembra 2018. godine, stav 65.). Ovo pravilo takođe daje vremena potencijalnom podnosiocu zahteva da razmisli li želi da podnese zahtev Sudu, i, ako da, da odluči o konkretnim argumentima koje treba izneti i toku činjenica, pošto nakon nekog vremena postaje teško razmotriti pitanja koja je pokrenuo podnosilac zahteva (vidi, slučaj ESLJP-a: [Sabri](#)

GÜNEŞ protiv Turske, zahtev br. 27396/06, presuda od 29. juna 2012. godine, stavovi 52 i 55).

34. Rok od 4 (četiri) meseca počinje da teče od dana donošenja poslednje odluke u okviru procesa iscrpljivanja pravnih sredstava (vidi, slučaj ESLJP-a: Chapman protiv Belgije, zahtev br. 39619/06, presuda od 11. decembra 2018. godine, stav 34). U tom smislu, Sud naglašava da kada se podnosiocu zahteva prizna pravo da dobije kopiju konačne odluke redovnih sudova, rok od 4 meseca počinje da teče od dana kada je odluka po poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, bez obzira da li je odluka usmeno saopštena podnosiocu zahteva. Ovaj uslov je takođe propisan tačkom (c) stava (1) pravila 34 (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika, kojim je utvrđeno da se zahtev podnosi u roku od 4 (četiri) meseca od dana kada je odluka po poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.
35. U tom smislu, Sud se takođe zasniva na sudskoj praksi ESLJP-a, koja je istakla da se ne zahteva iscrpljivanje diskrecionih pravnih sredstava i pravnih sredstava koja nisu direktno dostupna podnosiocima zahteva i koja zavise od korišćenja diskrecionog prava od strane posrednika. Prema ESLJP-u, iscrpljivanje pravnih sredstava i rok od 4 (četiri) meseca su usko povezani. ESLJP dalje navodi da rok od 4 (četiri) meseca počinje da teče od dana kada je podnosilac zahteva primio odluku po poslednjem delotvornom pravnom sredstvu (vidi, slučaj ESLJP-a: Anne Williams protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 32567/06, odluka od 17. februara 2009. godine).
36. Sud primećuje da je u okolnostima konkretnog slučaja, postupak protiv podnosioca zahteva sproveden pred redovnim sudovima u vezi sa meritumom slučaja, okončan presudom [AA. br. 804/2021] od 4. oktobra 2022. godine Apelacionog suda. Nakon prijema poslednje navedene, on je iskoristio pravno sredstvo predlog za podizanje „zahteva za zaštitu zakonitosti“, koje nije direktno dostupno podnosiocu zahteva, već zavisi od diskrecionog prava Državnog tužioca.
37. S tim u vezi, Sud ističe da je 25. aprila 2023. godine, Državni tužilac putem obaveštenja [KMLA. br. 5/2023] utvrdio da na osnovu stava 1 člana 247. Zakona o parničnom postupku ne postoji pravni osnov za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti, ne razmatrajući meritum slučaja podnosioca zahteva.
38. Sud dalje dodaje da u slučaju podnosioca zahteva, nakon prijema presude [AA. br. 804/2021] od 4. oktobra 2022. godine Apelacionog suda, ništa nije sprečilo podnosioca da se obrati Sudu. Međutim, on je koristio pravna sredstva, kao što je predlog za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti, što nije bilo u njegovoj diskreciji.
39. Shodno tome, na osnovu člana 49. Zakona i pravila 34 (3) (c) Poslovnika, „odluka po poslednjem delotvornom pravnom sredstvu“ je presuda [AA. br. 804/2021] od 4. oktobra 2022. godine Apelacionog suda i koja je bila pravosnažna. U tom smislu, Sud mora dalje da oceni da li je podnosilac zahteva podneo svoj zahtev Sudu u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 34 (1) (c) Poslovnika.
40. Sud iz spisa predmeta primećuje da je podnosilac zahteva odluku po poslednjem delotvornom pravnom sredstvu, prema gore navedenoj definiciji Suda, primio 6. februara 2023. godine, dok je zahtev podneo Sudu 25. avgusta 2023. godine, što znači da je zahtev podnosioca podnet van zakonskog roka.
41. Zaključno, iz prethodno obrazloženih razloga, Sud utvrđuje da zahtev nije podnet u zakonskom roku propisanom članom 49. Zakona i pravilom 34 (1) (c) Poslovnika, te shodno tome, Sud ne može da razmatra meritum slučaja, odnosno, da li su presudom [AA. br. 804/2021] od 4. oktobra 2022. godine Apelacionog suda, podnosiocu zahteva povređena ustavna prava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 27. i 49. Zakona i u skladu sa pravilima 34 (1) (c) i 48 (1) (b) Poslovnika, dana 22. januara 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani